خراسان جنوبی
روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی خراسان جنوبی

فوران مشکلات در «چاحوض»

فرخ نژاد–بنیان گذاران این نقطه روستایی عده ای از عشایر سیستان بودند که سال ها قبل برای ییلاق یا قشلاق به آنجا آمدند و برای تامین آب خود و دامهایشان اقدام به حفر چاه کرده و سپس آبشخورها و حوض هایی برای آب دام احداث و آب چاه را به وسیله کانال هایی به این حوض ها و آبشخورها منتقل کردند و این روستا به «چاحوض» معروف شد.

این عشایر مهاجر هم به سبب آنچه زندگیشان اقتضا می کرد در کنار دامداری دیمه کاری هم داشتند زیرا آن سال ها پر باران بود و هر آنچه زمستان و بهار در زمین می کاشتند می توانستند در تابستان برداشت کنند.

اما در این سال ها که دیگر ورق آسمان برگشته و نمی پس نمی دهد دیگر نه از آن دیمه زارهای گندم و درختان بادام و انگور دیمه و نه آن گله های پرو پیمان گوسفند و دیگ های پر از شیر و ماست و سبدهای پر از کشک و.. خبری است.

حالا دیگر نه از آن ۲۰ گله ای که هر کدام ۲۵۰ تا ۳۰۰ راس بزو گوسفند داشت و چوپانان همیشه برای چرای آن ها در صحرا بودند خبری است و نه از آن همه دیمه زار و خرمن که گاهی یک ماه و بیشتر کار برداشت و جمع آوری گندم از آن زمان می برد.

حالا دیگر حتی همان چند کرت گندمی که اهالی می کارند به دلیل بی رمقی زمین بر اثر خشکسالی ها هر چند سر از زمین بالا آورده اما دیگر نه قد کشیده و نه دانه و باری دارد تا کشاورز آن را درو کند و همچنان در زمین رها شده تا خوراک دام شود.

• تنها سرسبزی روستا

تنها سرسبزی روستا به تغییر الگوی کشت آن یعنی کاشت زرشک برمی گردد و در این روزها که رنگ این محصول از زردی به سرخی گراییده است با رویش آن بر تن سبز درختان زرشک می توان گل لبخند را بر چهره روستاییان دید زیرا این محصول تنها نقطه امید کشاورزان در این سال های بی آبی است.

راهنما تابلوی کنار جاده کمر بندی بیرجند است «شوشود- سه قلعه» وارد این جاده روستایی که شدی ابتدا به انباشت زباله های بیرجند می رسی که بوی مشمئز کننده آن تا وقتی در این محدوده قرار داری تحملت را طاق می کند اما چاره ای نیست باید مسیر را پیمود تا به نقطه هدف رسید.

۱۲ کیلومتر را که می پیمایی تابلوی دیگری راهنمایت می شود پی گدار ۶ کیلومتر و چاحوض هم بدون درج کیلومتر. وارد این جاده فرعی که می شوی خاکی است اما گویا به تازگی تیغ زنی شده و خیلی ناهموار نیست تا خودرو به سختی یا با تکان های شدید به سمت روستا حرکت کند.

• قرار گرفتن در وسط دره

روستا در میان دره وسط دو تپه قرار گرفته است و برای رسیدن به آن باید مخالف جریان آب حرکت کنی.

اهالی هم در دامنه این کوه ها سرپناه های خشت و گلی گنبدی برای خود بنا کرده اند هر چند در دامنه ها آغل های دام هم قرار گرفته است و رود فصلی هم که از میان این دره می گذرد گویا مرز جدایی خانه ها و بناهای ایجاده شده در دو طرف دامنه هاست.

اما سنگینی بار بر دامنه شرقی بیشتر از غربی است طوری که بناهای عمومی روستا همانند مسجد، حسینیه، مدرسه، ساختمان دهیاری و... در دامنه غربی و واحدهای مسکونی روستاییان و آغل دام های آن ها در دامنه شرقی قرار دارد و کفه این دامنه را سنگین تر کرده است شاید هم نقاط هموار در این کفه که سنگینی روستا را به دوش می کشد بیشتر بوده برای همین اهالی در این نقاط بیشتر سکنی گزیده اند. نوع شکل گیری این روستا به لحاظ جغرافیایی خطی است زیرا در راستای دره توسعه پیدا کرده اما تجمیع و جمع و جور است و شاید برای این که عشایر در گذشته ایمنی بیشتر داشته باشند روستا را این طور بنا کرده اند.

• موضوع قابل تامل

موضوع دیگر قابل تامل در مورد چاحوض این است که چون در وسط دره بنا شده است اگر بارندگی سیل آسایی به وقوع بپیوندد به طور حتم خانه ها و بناهای این روستا هم در معرض خطر خواهند بود همان طور که در بارندگی های سیل آسای بهار سال جاری تعدادی از واحدهای مسکونی این روستا با به راه افتادن سیل دچار آبگرفتگی و خسارت شده است.

بافت قدیمی و فرسوده روستا بر بافت جدید آن می چربد و تعداد کمی از اهالی با استفاده از تسهیلات بهسازی مسکن روستایی اقدام به ساخت و ساز های جدید کردند.

پیر مرد همراه زنش در حال آماده کردن کانال های انتقال آب برای آبیاری مزارع و باغ هایش است و تا چند دقیقه دیگر آب جمع شده پشت استخر ذخیره آب را از طریق کانال به باغ ها و مزارع تشنه هدایت می کند.

گوش هایش ضعیف است و باید بلند صحبت کنی تا بتواند پاسخت را بدهد حدود ۷۰ سال سن دارد اما باز هم با این سن و سال دست از تلاش و کوشش برنمی دارد آخر دلش برای زحمت کشیدنش می سوزد با هر سختی که شده آب را به باغ ها و زمین می رساند تا هر آنچه از درختان و باغ ها از خشکسالی ها توانستند جان

سالم به در ببرند سیراب شوند. می گوید: سال های قبل که روستا آباد بود و آب داشت ۵۵ تا ۶۰ خانوار جمعیت داشت اما در حال حاضر ۲۰ خانوار بیشتر در روستا نماندند و بقیه به دلیل تداوم خشکسالی ها و نبود آب آشامیدنی از چاحوض رفتند.

این تعدادی هم که در روستا باقی ماندند یک مشت پیرزن و پیرمرد هستند که توان و رمق رفتن به شهر را ندارند برای همین در روستا مانده اند.

• آب قنات آلوده است

سال های قبل روستا لوله کشی شد اما چون منبع تامین آب روستا قنات بود حدود ۸ سالی است مرکز بهداشت به دلیل آلودگی که در آب مشاهده کرد اهالی را از خوردن این آب منع کرد و به همین دلیل آب اهالی در حال حاضر با تانکر تامین می شود.

تابلویی که روی سردر رختشورخانه روستا نصب شده نشان از این دارد که سال ۸۵ با اعتبارات دهیاری قنات روستا مرمت و بهسازی شده است اما چون آلودگی در آب وجود داشت اهالی نمی توانند برای شرب از این آب استفاده کنند.

به گفته اهالی استمرار خشکسالی ها سبب شده آب قنات اصلی این روستا خیلی کم شود و به همین دلیل دچار آلودگی شود.

اما یکی دیگر از اهالی علت آلودگی آب قنات روستا را چاه های جذبی نزدیک به قنات می داند و می گوید: بر اثر تداوم خشکسالی اهالی همه محصولات دیمی خود را از دست داده اند و فقط زرشک، عناب و انار آن هم به مقدار کم دارند زیرا با این آبی که قنات ها دارند جواب همین محصولات کم آب خواه را هم نمی توان داد.

او به زمین هایی که زیر کشت درختان بادام، گندم، انگور و... دیمی بوده اشاره می کند که در این سال های بی باران همه از بین رفته است.

آن وقت ها که تر سال بود در این روستا حدود ۲۰ گله گوسفند آن هم ۲۵۰ تا ۳۰۰ تایی در صحرا و مرغزارهای آن به چرا می رفتند اما در حال حاضر شاید ۲۰۰ راس دام هم در روستا نباشد زیرا آذوقه ای نیست تا دامی باشد.

• سال ها در نوبت آسفالت

سال هاست که اهالی این روستا در نوبت هستند تا سه کیلومتر از راه دسترسی چاحوض که خاکی است آسفالت شود اما گویا پاسخ مسئولان به خواسته ها که قلعه روستا به حال و روز فعلی گرفتار نشده بود همین پیرمردها که آن زمان نوجوان و به دنبال شیطنت بودند لانه های پرندگانی که در این قلعه تخم گذاری می کردند یا جوجه داشته اند را همیشه مورد آماج حملات خود قرار می دادند طوری که یکی از آن ها برای شکار بچه گنجشگ به بالای این قلعه می رود و وقتی دست را درون لانه فرو می برد به جای بچه گنجشک ماری که در آنجا لانه کرده را می گیرد و وقتی متوجه می شود مار را گرفته از ترس هول شده از همان بالا به پایین پرتاب می شود و یکی از مهره های کمرش می شکند و معلول می شود.

زمان بازگشت که فرا می رسد دوباره باید روستا را با زنان و مردان کهن سال آن تنها گذاشت و برگشت تا همانند همیشه با سکوت پر از هیاهویش تنها بماند هر چند این روستا هم مانند دیگر روستاها در روزهای تعطیل و مناسبت های خاص به ویژه محرم پر هیاهو و پر از جنب و جوش است.

• نبود آب مشکل عمده

رئیس شورای اسلامی روستا هم عمده مشکل اهالی را نبود آب شرب و تامین آن به وسیله تانکر می داند و می گوید: آب قنات روستا دارای املاح زیادی است و قابل استفاده نیست و آبی که به وسیله تانکر تامین می شود تا چند وقت قبل خیلی نامنظم تامین می شد طوری که گاهی اهالی ۴ تا ۵ روز یا یک هفته بدون آب بودند اما در حال حاضر با پی گیری هایی که انجام شد قرار است هر ۷ یا ۸ روز یک دستگاه تانکر ۱۰ هزار لیتری به روستا حمل شود.

«ابوالقاسم عاملی نیا» با بیان این که حدود ۷ سال است که آب اهالی چاحوض به وسیله تانکر تامین می شود می افزاید: پی گیری برای تامین آب از منابع مطمئن انجام شده اما شرکت آب و فاضلاب روستایی پاسخ داد که در حال حاضر تنها منبع همین آب رسانی سیار است و کار دیگری از دستمان برنمی آید.

جاده روستا هم به گفته وی خیلی ناامن است زیرا شانه خاکی ندارد طوری که یکی از اهالی هم در این مسیر جان خود را از دست داده است.

پی گیری های زیادی برای آسفالت و ایمن سازی این ۳ کیلومتر جاده خاکی هم انجام شده اما هنوز عملیاتی نشده و نیاز است به طور حتم برای ایمن سازی این مسیر اقدام شود.

• احداث بند خواسته دیگر

خشکسالی دیگر مشکلی است که اهالی این روستا مانند دیگر نقاط با آن دست و پنجه نرم می کنند و شورای اسلامی روستا برای این که منابع آب های زیر زمینی و قنات های روستا تقویت شود از منابع طبیعی خواسته تا یک بند خاکی در بالادست روستا احداث کند اما هنوز این درخواست هم عملیاتی نشده است.

بنا به گفته او قرار شده در بودجه های سال جاری منابع طبیعی اعتباری برای احداث این بند لحاظ کند اما تاکنون که خبری از اختصاص بودجه و این که بخواهند اقدامی انجام دهند نشده است.

طرح هادی روستا هم گویا بنیاد مسکن نقشه های هوایی آن را در اختیار شورای اسلامی قرار داده اما هنوز به دلیل این که جمعیت روستا خیلی زیاد نیست عملیاتی نشده است.

رئیس شورای اسلامی چاحوض می گوید: کمبود امکانات با توجه به نزدیکی روستا به مرکز استان سبب شده تا در این سال ها حدود ۳۰ خانوار از اهالی به شهرها مهاجرت کنند.

به گفته وی با توجه این که چاحوض در ۱۵ کیلومتری بیرجند قرار دارد اهالی خواستار گازرسانی به این روستا هستند.

وی آنتن دهی تلفن های همراه و گیرنده های تلویزیونی را هم در این روستا نامطلوب می داند و خواستار رفع این مشکل می شود. به گفته وی چون این روستا کوهستانی است جوانان با کمبود زمین برای ساخت و ساز مواجهند.

اهالی این است که بودجه نیست. مدرسه روستا هم به گفته یکی از اهالی حدود ۷ سال است که در آن چون دانش آموزی نیست بسته شده است زیرا امکانات و زیرساخت ها در چاحوض فراهم نبوده تا اهالی رغبت ماندن داشته باشند و بالاجبار به شهر رفته و با سختی زندگی می کنند.

همه جوانان هم رفته اند زیرا نه شغلی و نه درآمدی در روستاست تا بمانند و راهی شهرها نشوند. در شهر هم مجبورند چون کاری نیست به مشاغل کاذب روی آورند. این روستا نزدیک به مرکز استان است و توقع اهالی این است که بیشتر به آن رسیدگی شود نه این که نه آب برای شرب داشته باشد و نه راه دسترسی آسفالت و نه گاز.

خشکسالی ها هم که مزید بر علت شده و رغبتی برای ماندن باقی نگذاشته است زیرا اگر ترسالی بود کشاورزی و دامداری همانند گذشته رونق داشت و به طور حتم اهالی در چاحوض می ماندند و راهی شهر نمی شدند تا با در به دری و بدبختی در حاشیه شهر زندگی کنند.

• دیگر گلایه

دیگر گلایه اهالی این است که این روستا تلفن ثابت ندارد و تلفن روستایی هم همیشه خراب است و اهالی از آن بهره ای نمی برند.

علاوه بر این تلفن های همراه هم در این روستا آنتن دهی مطلوبی ندارد.

روستا قلعه قدیمی هم دارد که فقط بقایایی از آن باقی مانده و آن طور که کهن سالان روستا می گویند حدود ۶۰، ۷۰ سال قبل پابرجا بود اما به مرور زمان تخریب شده و در حال از بین رفتن است. در آن سال

خبر

اجرای یک طرح مقایسه ای نشان داد

افزایش عملکرد گندم و کاهش مصرف آب در آبیاری تیپ در طبس

فرخ نژاد– طرح مقایسه ای میزان مصرف آب و عملکرد در روش های مختلف آبیاری تیپ، بارانی و غرقابی برای محصول گندم در طبس اجرا شد و نشان داد که افزایش عملکرد گندم و کاهش مصرف آب در آبیاری تیپ برای این شهرستان جواب می دهد.

مدیر جهاد کشاورزی طبس مدیریت آبیاری مزارع واستفاده از روش های آبیاری نوین را برای افزایش بهره وری امری ضروری در بخش کشاورزی دانست و گفت: یکی از مشکلات بزرگ برای تولید گندم کمبود منابع آب است بنابراین ضرورت استفاده بهینه از منابع آب موجود و قابل استحصال و افزایش کارایی مصرف آب امری اجتناب ناپذیر است.

مهندس «داوود بخشایی» افزود: توسعه سامانه های نوین آبیاری، کشت های گلخانه ای، انتقال کشت های بهاره به پاییزه برای استفاده از آب باران، ترویج و توسعه کشت نشایی از مهم ترین طرح های وزارت جهاد کشاورزی برای افزایش بهره وری آب است.

وی ادامه داد: این مدیریت هم برای اولین بار در استان اقدام به ایجاد مزرعه الگویی به منظور مقایسه مصرف آب و بررسی عملکرد در روش های آبیاری تیپ و غرقابی در محصول گندم در سال زراعی ۹۵-۹۴ کرد که نتایج حاصل نشان داد آب مصرفی در آبیاری تیپ به میزان ۵ هزار و ۵۳۶ متر مکعب در هکتار بود که به میزان ۳۳ درصد نسبت به آبیاری غرقابی کاهش داشت و با این مقدار صرفه جویی در مصرف آب امکان افزایش سطح زیر کشت به میزان ۴۹ درصد در روش آبیاری تیپ وجود دارد.

وی با بیان این که عملکرد محصول گندم در آبیاری تیپ نسبت به آبیاری غرقابی ۲۶ درصد افزایش نشان داد اضافه کرد: عملکرد بیولوژیک گندم در آبیاری تیپ نسبت به آبیاری غرقابی ۵۳ درصد افزایش داشت.

به گفته وی درآمد ناخالص کشاورز (پس از کسر هزینه های غیر مشترک و خاص هر روش) در روش آبیاری تیپ ۲۸ درصد افزایش نشان داد.

همچنین با توجه به محاسبات انجام شده در روش آبیاری تیپ به ازای مصرف هر متر مکعب آب ۷۰۰ گرم گندم و در آبیاری غرقابی به ازای مصرف هر متر مکعب آب ۴۰۰ گرم گندم تولید شده است.

وی ادامه داد: با توجه به محاسبات انجام شده در روش آبیاری تیپ برای تولید هر کیلو گرم گندم هزار و ۳۵۸ لیتر و در روش آبیاری غرقابی ۲ هزار و ۵۵۴ لیتر آب مصرف شده است (یعنی برای تولید یک کیلو گرم گندم هزار و ۱۸۷ لیتر آب در روش آبیاری تیپ نسبت به آبیاری غرقابی کمتر مصرف شده است.)

علاوه بر این درآمد ناخالص کشاورز (پس از کسر هزینه های اختصاصی و غیر مشترک هر یک از دو روش) در روش آبیاری تیپ بدون در نظر گرفتن کاهش ۳۳ درصدی آب مبلغ ۱۱ میلیون ریال در هکتار افزایش داشت.

وی تصریح کرد: در مجموع بر اساس نتایج این طرح می توان گفت در روش آبیاری تیپ به دلیل صرفه جویی در مصرف آب به میزان ۲ هزار و ۷۰۰ متر مکعب در هر هکتار و امکان افزایش سطح زیر کشت به میزان ۴۹ درصد، درآمد ناخالص کشاورز به بیش از ۲۴ میلیون ریال در هر هکتار افزایش خواهد داشت که با میزان آب مشخص درآمد ناخالص کاشت گندم با روش آبیاری تیپ (بدون در نظر گرفتن هزینه های ثابت اجرای سیستم آبیاری تحت فشار و هزینه های تولید مشترک و یکسان در دو روش آبیاری) نسبت به کاشت گندم با روش آبیاری غرقابی ۹۰ درصد افزایش خواهد یافت. وی گفت: در این طرح میزان آب مصرفی در قسمت شاهد (آبیاری غرقابی) بر اساس حجم استخر و اندازه گیری میزان تخلیه به وسیله خط کش مدرج و در قسمت آبیاری تیپ و بارانی با استفاده از کنتور حجمی نصب شده در ابتدای خط انتقال آب به مزرعه تعیین شده است.

کاروان آموزشی مهارت های فنی حرفه ای در روستای خوانشرف

زهراخسروی– کاروان آموزشی مهارت های زندگی و فنی حرفه ای امید در روستای خوانشرف نهبندان خدمات آموزشی ارائه داد.

مشاور فرماندار در امور بانوان و خانواده فرمانداری نهبندان گفت: این کاروان با هدف توانمند سازی روستاها در زمینه مشاغل زودبازده و خانگی راه اندازی شده است.

«نظامی» افزود: تاکنون ۶ روستا از این خدمات آموزشی بهره مند شده اند و در هفته دولت ۳ روستای دیگر هم این آموزش ها را فرا خواهند گرفت.

وی با بیان این که خدمات کاروان آموزشی به صورت دائمی تمام روستاها را زیر پوشش قرار می دهد، ادامه داد: این کاروان متشکل از مربیان و مدرسان کارآزموده است که به روستاهای شهرستان اعزام و آموزش های تخصصی در زمینه های مختلف شامل مسائل اجتماعی، فرهنگی و... را زیر نظر امور بانوان فرمانداری نهبندان به روستائیان ارائه می دهند.

وی رویکرد این کاروان را بر محور اقتصاد مقاومتی عنوان و اضافه کرد: با این کار به تامین معیشت و اقتصاد خانواده های روستایی در قالب خود اشتغالی کمک زیادی می شود.

وی با تاکید بر این که استقبال روستائیان از این طرح بسیار مطلوب بوده است، عنوان کرد: در هر دهگردشی ۹۰ تا ۱۰۵ خانه متقاضی این طرح بوده اند.

وی اجرای این طرح را با همکاری و تعامل با فنی و حرفه ای نهبندان عنوان کرد و افزود: این طرح به صورت رایگان و طبق ساعت های استاندارد به متقاضیان ارائه و در پایان به آن ها گواهی داده می شود و برای دریافت وام های خوداشتغالی معرفی می شوند.

وی بیشترین استقبال را از رشته های تابلو فرش، گلیم بافی، جاجیم بافی، خیاطی و... عنوان کرد.

